

İÇERİK, BİÇİM VE ÖZ, BAĞLAMINDA JAVIER MARİN'İN HEYKELLERİNDE FİĞÜR

Özcan ÖZKARAKOÇ¹

ÖZ

Bu makalede, geleneği binlerce yıl öncesinden gelen ve insanoğlunun sanatsal yaratımlarının temel konusu olan figür, içerik, biçim ve öz kavramları bağlamında, heykeltıraş Javier Marin'in eserleri irdelenmiştir. Figür kavramı, plastik sanatlarda özellikle de resim ve heykel uygulamalarında varlıkların biçim ve form özelliklerini ifade etmek amacıyla kullanılmaktadır. Batı sanatı ve heykelinin tarihi, insan ve onu çevreleyen alan arasındaki ilişkiyi anlatır ve bu ilişkiyi, figürün yaratılış bilincini ifade eden felsefi bir dilde sunar. Heykel sanatçısı tarihin her döneminde, görsel bir yapıtı bir sınırlama süreci ile gerçekleştirdiği, doğanın küçük bir kesitiyle sunar. Adeta mekânı somut olarak işgal eden malzemelerin kimliğinde, izleyicisinin beğenisine sunan ve algılamada öznel bir belleğe ustaca yerleştiren bir maestro gibidir. Konu, içerik, biçim ve öz'ün diyalektiğini kusursuz bir biçimde bir araya getiren sanatçı, yaşamın ta kendisidir. Dolayısıyla sanat eserinin reel varlığıyla ilk olarak algılanan sanatçının duruşu ya da mecaz anlamıyla onun figürüdür. Javier Marin, dev ölçekli büstleriyle, mekân algısını alışılga gelmiş yaklaşımların dışına çıkarmıştır. İnsanın doğal dengesini hiçe sayan ters figürleri, bedeni alt ve üst olarak ikiye bölünmüş ama bunu umursamayan çıplakları ile mekânı adeta yeniden tanımlamaktadır. Geometrik formların içine sıkışmış istif gövdeler ve daha niceleriyle, zamana meydan okuyan bir sanatçıdır. Makalede, tesadüflere dayanmayan özel olarak seçilmiş akılcı “biçim” kaygısı ve bunların ustaca kurgusundan ilham alan, doğru temelli bir içerikle, alımlayıcısına bahşedilmiş bir “öz”ü heykellerine gizleyen Javier Marin'in, figüre yaklaşımı içerik, biçim ve öz kavramlarının referans alınarak değerlendirilmesini amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Javier Marin, heykel, estetik, figür

¹ Dr. Öğr. Üyesi. Akdeniz Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, ozcanozkarakoc(at)akdeniz.edu.tr

IN THE CONTEXT OF CONTENT, FORM, AND ESSENCE, FIGURE IN THE SCULPTURES OF JAVIER MARIN

ABSTRACT

In this article, the subject of the sculptor Javier Marin, whose tradition came from thousands of years ago and is in the context of the figure, content form and essence concepts, which is the basic theme of the artistic creations of mankind, is scrutinized. The concept of figure is used to express the form with form features of beings in plastic arts and especially in painting and sculpture applications. It is a widespread view that the disparity of identification with a general expression varies with the expression of the human body and its emotions. The history of Western art and sculpture tells the relationship between man and the space surrounding him and this relationship presents a philosophical story that expresses the consciousness of creation. The sculptor is similar to a maestro in every period of history, performing a visual work with a limitation process, in a small section of nature, in the identity of the materials that occupy the space in concrete, to present the viewer's liking and to perceive a subjective memory. The artist, who bring together the dialect of subject, content, form and essence perfectly, is the life itself. Therefore, it is his figure in terms of the position or metaphor of the artist who is perceived first by the real existence of his art work. With giant-scale busts, Javier Marin moved the perception of space out of conventional approaches. The reverse figures, which disregard the natural balance of man, are almost redefining the space with the nudes, whose body is divided into two parts as upper and lower. He is a time-defying artist with stacked bodies and more, trapped in geometric forms. In this article is intended that Javier Marin's approach to figure is taken as a reference to the concepts of content, form and essence, with an emotion-based content inspired by the specially chosen rational form in concern that is not based on coincidences and an emotion-based content inspired by their ingenious fiction.

Keywords: Javier Marin, sculpture, aesthetics, figure

Giriş

“Kafa yoran insanlar için, en yalın haliyle bedenın hareketleri, tıpkı düşünce gibi çözülmesi zor gizleri saklar” (Sade, çev: Sönmezay, 2006). Bu söz, bedene öykünen sanatçının, çağlar boyunca çözülmesi zor gizleri bünyesinde barındıran figürü tanımlama çabasını ve her defasında tekrar ona dönme tutkusunu açıklar niteliktedir. Her yönelim, kendi öz’ünde plastik bir dil, lirik bir anlatım sunmuş, sayısız başyapıtı ölümsüzleştirmiştir. Batı sanatı ve heykelinin tarihi, insan ve onu çevreleyen alan arasındaki ilişkiyi anlatır ve bu ilişkiyi, figürün yaratılış bilincini ifade eden bir dilde sunar. Heykel sanatçısı tarihin her döneminde, görsel bir yapıtı bir sınırlama süreci ile gerçekleştirdiği, doğanın küçük bir kesitiyle, mekânı somut olarak işgal eden malzemelerin kimliğinde, izleyicisinin beğenisine sunan ve algılamada öznel bir belleğe ustaca yerleştiren bir maestro gibidir. Konu, içerik, biçim ve öz’ün diyalektiğini kusursuz bir biçimde bir araya getiren sanatçı, yaşamın ta kendisidir. Dolayısıyla sanat eserinin reel varlığıyla ilk olarak algılanan sanatçının duruşu ya da mecaz anlamıyla onun figürüdür. Figür kavramı, plastik sanatlarda ve özellikle de resim ve heykel uygulamalarında varlıkların biçim ve form özelliklerini ifade etmek amacıyla kullanılmaktadır. Genel bir ifade ile tanımlamanın karşılığının, insan bedeni ve ona öykünen anlatımlarla çeşitlendiği yaygın bir görüştür. Dolayısıyla figür tanımının sanatsal düzenlemelerde ifade karşılığı çoğunlukla insan bedeniyle eş değerdedir. Biçim canlı, form ise cansız varlıkların durumlarının niteliksel özelliklerini tanımlamaktadır. Sönmezay (2006), antikçağı yaşamın kendisi olarak görür ve bunu, “ondan daha canlı olabilen başka hiçbir şey yok; ayrıca, dünyada hiçbir üslup yaşamı ondan daha iyi yansıtamadı, yansıtmayı beceremedi” şeklinde ifade eder. Ona göre bunu tanımlayan nitelikler, Antik çağ sanatında hayat bulmaktadır. Onu yaratan, bunu da eşsiz doğa gözlemi yeteneği ve gelip geçmiş en büyük, en ciddi ve en mükemmel özellikleriyle ortaya koyan Antik çağ insanı ya da sanatçısıdır. Doğayı gözleme noktasında sergiledikleri büyük başarıyla esas olanı görmüşler, hakikati görme noktasında sergiledikleri büyük ustalıkları sayesinde oluşturdıkları figürlerle ölümsüzleşmişlerdir.

2.Konu, İçerik, Biçim ve Öz

Eşsiz doğa gözlemi ve hakikati yansıtmaya yeteneğiyle, uzun geçmişinin ve bu geçmişe dayalı gerçekliğinin oluşturduğu evrende, sanatsal yaratımların temelinde yer alan insan, sahip olduğu bedenın sınırlarını maddi ve manevi yönleriyle keşfetme çabasındadır. Bu çabanın temelinde yatan düşüncenin, insanoğlunun güzele olan ilgi ve deneyimlerinden kaynaklanması hadisesini en iyi tanımlayacak durum ise, sanatsal evrimin gölgesinde var edilmiş, sayısız özgün yaratımdır. Bu diyalektik ilişkide, sanatta yaratmanın güzelle olan bağı, estetiğin temel sorunlarından biri olarak konu, içerik, biçim ve öz ilişkisini akıllara getirmektedir.

Konu, içerik, biçim ve öz ilişkisinin doğru tanımlanamaması birçok karmaşayı beraberinde getirebilmektedir. Konu; bir sanatçının iç ve dış dünyasından esinlendiği her şeydir. İçerik; sanatçının yapıtına, kendi teknik becerisiyle aldığı konu parçasıdır, bu da bir yorum, aynı zamanda da bir konunun imlemesidir. Öz ise sanatçının yapıtından çıkan, sanatçının verdiği ya da alımlayıcının algıladığı şeydir. Biçim ise; konunun içerik haline getirilişi ve bu içeriği taşıyandır (Erinç, 2011:15). Sezen ve Tanyeli (2010: 54) biçimi; Bir nesnenin görme ya da dokunma organlarıyla algılanabilmesini sağlayan kendine özgü gerçekliğidir, şeklinde tanımlamaktadır. İçerik ise; biçimin iletmeye çalıştığı “mesaj” olarak değerlendirilmektedir.

Eroğlu (2013:76) için içerik; estetik bakış açısından geçmiş ve sanatçı tarafından yorumlanmış, değerlendirilmiş, gerçekteki belli olayların imgelerle yansımasıdır. Estetik düşünceden, konudan oluşur ve biçim karşısında başat bir rol oynar; biçimle dile gelir, çünkü onunla diyalektik bir bütünlük kurar. Biçim ise; kökeni Yunanlı felsefecilere kadar inen ve güzellik sorununa öykünen nesnel varlık özelliğidir. Vigarello'ya (Çev:Ataçay, 2013:17) göre, güzellik, “tüm diğerlerinin kaynağı, saf ve yalın aydınlık”, modernizmin şafağında, sayısız diyalogun ve söylemin merkezinde yer alır. Bunlara bir gerçeklik eşlik eder: dünyanın merkezine yerleşen bir mükemmelliğin gerçekliği. Bu güzellik aynı zamanda biricik model veya eksiksiz bütünlüktür. Dünyanın merkezine yerleştirilen mükemmelliğin gerçekliği ile anlatılmak istenen tek başına insan ya da ona ait beden midir? bilinmez ama, evrenin tüm yönleriyle bütüncül uyumu ve eksiksiz bir bütünü ifade ettiği söylenebilir. Harari (Çev:Genç 2015:17) mükemmelliğin gerçekliğini ya da evrenin oluşumu ve evrimini basit bir ifadeyle:

“Yaklaşık 13,5 milyar yıl önce, Big Bang olarak adlandırılan bir şeyle madde, enerji zaman ve uzay ortaya çıktı. Evrenimizin bu temel özelliklerinin hikâyesine fizik diyoruz”.

“Bunların ortaya çıkışından yaklaşık üçyüzbin yıl sonra madde ve enerji, atom adını verdiğimiz daha karmaşık yapılar ortaya çıkardılar, bunlar da zamanla birleşerek molekülleri oluşturdu. Atomların, moleküllerin ve aralarındaki etkileşimin hikâyesine kimya diyoruz”.

“Yaklaşık 3,8 milyar yıl önce, Dünya adı verilen gezegende, bazı moleküler organizma adı verilen oldukça geniş ve karmaşık yapılar oluştu. Organizmaların hikâyesine biyoloji diyoruz”.

“Yaklaşık yetmiş bin yıl önce Homo sapiens’e ait organizmalar, kültür adını verdiğimiz daha karmaşık yapılar oluşturdular. Bunu takip eden insan kültürlerinin gelişimine tarih diyoruz” şeklinde tanımlamaktadır.

Evrenin oluşumuna ve bilimlerin ortaya çıkışına getirilen bu ifadelerin devamı olabilecek bir nitelikte, insanın kendini evrende var etme ve gerçekleştirme eyleminin neticesinde ise sanat kavramı ortaya çıkmıştır. Erinç'e (2011:15) göre sanat, " hem bir eylem, yani bir oluşum süreci olarak hem de işlev, yani alımlayıcıya yaptığı katkı olarak düşünüldüğünde, onun bir varolan olarak konumu, alımlayıcı-sanatçı-sanat esrinin, yani sanat olgusunun temel öğelerinin etkileşimde bulunduğu noktada yer alır". Sanat, sosyal yapılanmanın bir göstergesidir. Sanata, insanlık tarihi açısından bakıldığında varlığının binlerce yıl geriye ve birlikte yaşama eylemiyle ortak bilincin oluşmaya başladığı dönemlere kadar gittiği söylenebilmektedir (Erinç 2013). Özel'e (2014: 28) göre, birlikte yaşama eylemini gerçekleştiren ve ortak bilinçle toplumsal bir yapı oluşturan insan, sosyal bir düzen ve iktisadi değişimlerin de etkisiyle, farklı yaşam biçimlerine geçmiş, ahlak ve sanatla ilgili değerlerini ve buna bağlı estetik tutumlarını zaman içinde geliştirerek değişikliklere uğratmıştır. Sanat her çağda yeni biçimler kazanmış, yeni tavırlar, yeni açılımlar ve yepyeni estetik algılamalar ortaya çıkarmıştır. Bütün bu farklılıkların nitelendiği ve anlam kazandığı beden ise sanat yapıtları olagelmıştır.

Sanat yapıtları, içinde şekillendikleri tarihsel süreçle harmanlanmış ve bu süreçten koparılamayan olgular olarak nitelenmektedir. Sanatçı-toplum ilişkisinin sonucuna zorunlu olarak bağlı olan ve bu süreçte yer alan kültürel oluşumların birer gerçekliğidirler (Gören, 1998: 25). Aslier'e (1977) göre, sanat yapıtları aynı zamanda sanatçının yaratıcı gücünün de bir ifadesidir ki; yaratıcı gücün çok çeşitli toplumsal dinamiklerle birleşmesi, sanatçıda üretim mekanizmasının harekete geçmesini sağlamaktadır. Sanatçının üstün yaratma kapasitesinin altında yatan güç ise, toplumun kültürel gerçekliğidir. Yüzyıllar boyunca kültürel gerçekliğin etki alanında olan, doğal olarak ta bu gerçekliğin oluşumunda rol oynayan sanatçı, yaşadığı çağın olanaklarından gerek teknik gerekse düşünsel boyutta yararlanmak durumunda kalmıştır. Sanat yapıtının yapısında var olan bu nitelikler, eserin izleyiciye o dönemin sanat, sosyal, kültürel hatta ekonomik ve siyasal yaşamına ilişkin bilgiler vermesini de sağlamaktadır (Gören, 1998: 25). Bu durum sanatçının toplumla olan yakın ilişkisinin bir göstergesidir.

İnsanoğlu gündelik yaşantısını devam ettirirken yolu her defasında sanatsal bir yaratımla kesişmiştir. Sanatın bilinçli bir eylem olarak insan hayatında yer alması, bu bilinçle insanoğlunun tarihsel bir değerlendirmeye gitmesine neden olmuştur ki, karmaşık bir yapı sergileyen sanat eserinin oluşumu sürecinde sanatçı, sürekli olarak sorgulamıştır. Sanatçının evreni, varoluşu, felsefeyi, güzeli, sanatı, tarihi, bilimi, tekniği, insanı ve bunların neticesinde de kendini sorgulaması, sanatın farklı zaman dilimlerinde ve değişik yaklaşımlarla icra edilmesini sağlamıştır. Sanat tarihinde akımların, dönemlerin ve üslupların ortaya çıkışı bu şekilde

gerçekleşmiştir. İçinde yaşanan zaman diliminin idealleriyle şekillenmiş sanat anlayışları, peş peşe tarih sahnesinde yerini almış, bazen birbirini tamamlamış, bazen de iç içe geçerek ya da belirgin çizgilerle birbirinden ayrılarak varlığını devam ettirmiştir. Böylece insanoğlunun sanatsal yaratımlarına dayanak noktası oluşturulmuş ve yaratılan yapıtların kimlikleri ortaya konulmuştur. Sanat yapıtlarında konu, teknik ya da içerik izahı güç olsa da doğrudan farklı etkiler uyandırmaktadır. Yapıtlarda ele alınan konular izleyicisinde tanıdık bir etki uyandırır da bilindik anlamda dünyanın yansıması olmanın dışında bir varoluşu ifade etmektedir.(Aykut, 2012: 34) Düş ile gerçek arasında var olan ve eserin izleyicisiyle kurduğu öznel bir ilişkinin anlamlı hale gelmesi bu durumun ifadesidir. Bu haliyle eser yaratıcısının ona yüklediği öz'ün dışında bir anlam ve heyecan taşır. Aykut'a (age:35) göre, sanat yapıtı bir tür yaratımdır. Aynı zamanda kendine özgü nitelikler taşıyan özel bir bütündür. Yaratmanın olduğu her yerde yenilik vardır. Sanat yapıtı özel bir çaba ve etkinlik sonucu ortaya çıkar. Yapıt, tesadüflere dayanan olaylara göre değil, özel seçilmiş mantıksal bir biçimde kurgulanmış duygulara temellenir.

3.Javier Marin'in Heykellerinde Figür

Javier Marin, dev ölçekli büstleri, mekân algısını alışılagentmiş yaklaşımların dışına çıkaran ve insanın doğal dengesini hiçe sayan ters figürleri, bedeni alt ve üst olarak ikiye bölmüş ama bunu umursamayan çıplakları, Rönesans'ın güç ve otorite imgesi haline gelmiş iri aygırları, geometrik formların içine sıkışmış istif gövdeler ve daha niceleriyle, zamana meydan okuyan ve ezber bozan bir sanatçıdır. Tesadüflere dayanmayan özel olarak seçilmiş akılcı “biçim” kaygısı ve bunların ustaca kurgusundan güç alan duygu temelli bir içerikle”, alımlayıcısına bahsedilmiş bir “öz”ü sunmaktadır. Javier Marin “konu” odağında yer alan figür için bambaşka bir deneyimi gözler önüne sermektedir.

Günümüz heykel sanatının önemli temsilcilerinden olan Javier Marin, 1962 yılında Michoacan De Uruapan- Mexico'da dünyaya gelmiş, yaklaşık otuz yılı aşkın kariyeri boyunca doksand civarında kişisel ve ikiyüz yetmiş yakın ulusal ve uluslararası sergiye imza atmıştır. Eğitimini San Carlos Akademisi ve Meksika Ulusal Otonom Üniversitesi'nde tamamlayan sanatçı, Kanada, Meksika, ABD ve birkaç Güney Amerika ülkesinde katıldığı sergilerle adından sanat çevrelerinde bahsettirmeyi başarmıştır. Aralarında, İtalya-Roma Çağdaş Sanat Müzesi, Belçika-Brüksel Kraliyet Güzel Sanatlar Müzesi, Milano Kraliyet Sarayı; Bas Sanat Müzesi, ABD de Miami Beach, Kolombiya-Bogota Museo de Arte Colonial de Bogotá, Meksika-Oaxaca Çağdaş Sanat Müzesi, Meksika-Puebla Amparo Müzesi, Fransa-Paris Espace Pierre Cardin, Meksika-Mexico City Museo del Palacio des Bellas

Artes'in bulunduğu birçok önemli merkezde, eserleriyle geniş izleyici kitlelerinin önüne çıkmıştır. (Görsel, 1)

Görsel-1. Javier Marin-Sanatçının Portresi

Mekân, sanatçının anıtsal ölçekli heykellerinin kurgusunda yardımcı bir unsur olarak yer almaktadır. Heykellerine kazandırdığı anıtsal değerlerle yapıtlarını geniş mekânlarda kurgulamak, Marin'in izleyici üzerinde baskın bir psikoloji oluşturmaya neden olmaktadır. Kütle ve mekân arasındaki gerilim orantısız olarak artmaktadır. Figürü tamamen çalışmanın merkezinde benimseyen Marin, malzemedan doğan ağırlık hissini baskın bir biçimde izleyicisine hissettirecek nitelikte eserler ortaya koyarak "Barok" bir ifadeyi ön plana almaktadır. Doğadaki güzel karşısında hayranlık duyan insan güzeli bulmak, onu anlamak ve arkasındaki gizemi çözebilmek için doğaya öykünmeyi bir yöntem olarak benimsemektedir. Doğayı duyumlarıyla algılayan ve düşünen insan, doğanın ona verdiği yetileriyle doğayı yeniden tasarlamaktadır (Özel 2014:9). Bu tasarım sürecinde Marin yaratımın temeline figürü oturtmaktadır. Figür ya da beden Marin'in eserlerindeki konuyu ifade etmektedir. Konu, sanat eserinden bağımsız ve ondan önce var olandır. Marin'in eserlerinde konu, öğretisi binlerce yıl öncesinden gelen insan bedenidir. Figüre ya da insan bedenine öykünen heykel tasarımlarında doğduğu coğrafyanın ve yetiştiği kültürün izlerini görmek mümkündür. Batı Avrupa sanat geleneklerine ve kendi kültür tarihine dayanan dev ölçekteki heykelleriyle kamusal alandaki yerini alan sanatçının, heykel sanatının dağarcığında yer alan antik çağ sanatının öğretilerinden beslendiği hemen fark edilmektedir. Sıra dışı büyüklükteki büst, tors ve alt gövde çalışmaları, büyük, cesur ve cömert olarak nitelendirilebilecek ölçektedir.

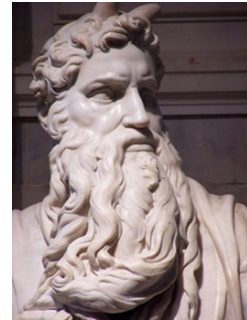

Görsel- 2. Cabeza Hoy es Hoy, Bronz Döküm, 400 x 265 x 210 cm, 2000

Marin'in eserleri, uzun yıllar boyunca canlı modelden çizilerek elde edilen insan bedenine dair öğretinin olağanüstü bilgisini göstermektedir. (Görsel, 2) Michelangelo'nun "David ve Musa" heykellerindeki kaygı dolu bakışlar (Görsel,3-4), Rodin'in "Yürüyen Adam" heykelindeki doku ve tamamlanmamışlık hissi (Görsel,5) vb, geçmişin ustalarının gizem, dram ve onuru Marin'in heykellerinde hissedilmektedir. Javier Marin'in bronz heykellerindeki volüm, Rönesans heykelinin canlılığını izleyiciye hissettirirken, Batı Avrupa ve Meksika karışımı bir heykel sentezini, eşsiz bir karışımda sunmaktadır.

Görsel- 3. "David" Michelangelo

Görsel-4. "Musa" Michelangelo

Görsel- 5. “Yürüyen Adam” Rodin

Estetik bilimi açısından obje, sanat eseri olarak tanımlanmaktadır. Sanat eseri açısından en önemli iki öge, Özel tarafından (2014: 33) sanatçı ve alıcı olarak ifade edilmektedir. Sanat eseri ve alıcı birbirini tamamlayan unsurlardır. Bu nedenle bir sanat yapıtı “özne ve nesne” bileşimi olarak ortaya çıkmaktadır. Buradaki ilişki eseri gören, algılayan ve onunla iletişim haline geçen alıcı ya da alımlayıcıdır. Sanat gerçek bir temsildir. Marin’in eserlerinde amaç, salt bir temsiliyetin mekâna aktarılması değildir. Yetişken’e (2009: 87) göre sanat, duysal ve düşünsel boyutta algılamak ve duyguların eşliğinde yaşamaktır. Aslında, sanat hayal gücünün aktarımıdır. Marin’in heykellerinde duygu aktarımı dolaysız ve doğrudan izleyicinin alımlayabileceği bir ustalıkla verilmektedir. Marin’in eserlerindeki yaklaşım her şeyden önce, maddeyi ifadeye dönüştürmenin insani olasılığıdır. Sanatçı, insan bedeninin kırılganlığını ve doğasını gösteren çalışmalarında konuyu manipüle ederek ve detaylarla hareketlendirdiği, dokulu yüzeylerde ışık ve gölgenin yoğunlaştığı pasajlarda, kültürel karakterleri ve onların duygularını ustaca vurgulamaktadır. Biçimin içerikle olan alegorik ilişkisini ifade etmesi açısından oldukça önemli bir duygu baskın bir biçimde açığa çıkmaktadır. (Görsel, 6)

Görsel-6. “Sopladores” 1996

Duygularıyla var olduğu, içlerinde hisleriyle yaşadığı formların her birinde, Venüslerinde, savaşçılarında, torsolarında ve atlarında metafizik bir rahatsızlık ve tedirginlik hissedilebilmektedir. Bu durum, İfadede yer alan canlılığın izleyicide oluşturduğu bir etkidir.

“Canlılık ve anlatım gücü. Bana göre eserlerin önce kendi canlılıkları olması gerekir. Canlılık derken yaşamın, hareketin, fiziksel salınımların, kımıldanan, dans eden bedenlerin canlılıklarının bir yansımasını kastetmiyorum, kastettiğim, içinde kendine ait bir güç, yoğun bir yaşam barındıran, temsil ettiği cisimden bağımsız bir eser. Bir eser böylesine güçlü bir canlılığa sahip olduğunda Güzellik sözcüğünü onunla bağdaştırmayız”. Henri Moore. (Gürel, 2006: 13)

Adeta Marin'in heykellerindeki canlılığın tanımlaması mahiyetindeki bu ifade, fiziksel bir tınının ötesinde yoğun bir yaşam barındıran figür heykellerinde biçim ve içerik ilişkisini gözler önüne sermektedir.(Görsel, 7-8)

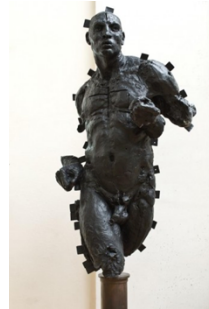

Görsel- 7-8. “Sanatçının Atölyesinden”

Marin’in heykellerindeki figürün boyut derinliği, gücünü klasik heykelin geleneğinden alıyor gibi gözükse de, sanatçının modlajda oluşturduğu “biçem” tamamen modern bir anlatımın hayat bulması gibidir. Heykellerin yüzeyinde görülebilen çatlaklar, delikler, çizgiler ve yapım sürecinin diğer kanıtları bunun en güzel örneğidir. Pürüzlü yüzeyler, eserleri klasik kökenleriyle keskin bir tezat oluşturacak biçimde farklı kılmaktadır. (Görsel, 9-10)

Görsel-9

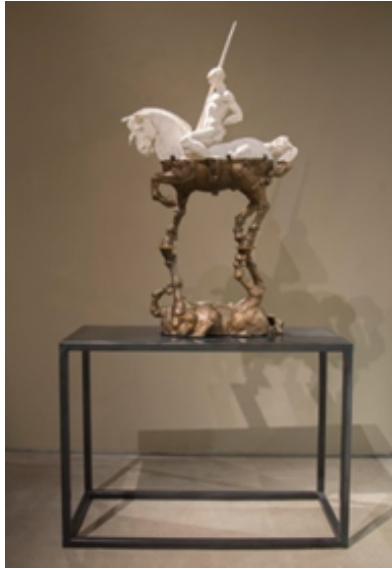
Görsel-10

Alımlama, bir sanat yapının duysal ve düşünsel boyutta algılayarak duyguların eşliğinde yaşamaktır. Yapıt yaşayarak bilincine varmanın nesnesidir.(Yetişken, 2009:87) Marin'in eserleri sahip olduğu biçimsel özellikleriyle, yaşam hissini alımlayıcısına adeta zerk etmektedir. Bu bilinçlenme sürecinde Özel'e (2014: 33) göre, sanat yapıtının temel öğeleri, zaman ve mekânla ilgili olmaksızın önemli olmuş, bazen biri diğerinin önüne geçmiştir. Bazen konu, bazen öz, kimi zamanda içerik diğerlerinden sıyrılarak öne çıkmıştır. Marin'in heykelleri açısından bakıldığında, biçimin belirleyici bir özellik olarak ortaya çıktığı görülmektedir. Sanatçının konuya yaklaşımının ve ondan almak istediği niteliğin sınırları belirleyen içerik, konuya canlılık kazandıran bir güç, ruhun içinde gizlendiği bir beden gibidir. Bu bedenin nerede ve ne şekilde karşınıza çıkacağına dair bir fikir sahibi değilken, ansızın bir meydanın ortasında ve figür heykelinin binlerce yıllık geleneğe sahip sunumunun ötesinde, çekim alanına dahil olabilirsiniz. Alımlayıcının heykele dair bilgi birikim ve görgüsünü hiçe sayarcasına sanatçısının, özel seçilmiş mantıksal bir biçimde kurguladığı içerik karşısında yabancılık hissetmek, olağan bir durumu ifade etmektedir. Büyük depremlerin acımasızca katlettiği, Batı Anadolu Uygarlıklarının terkedilmiş kent meydanlarına savrulmuş yıkıntılarına benzeyen yerleştirmelerinde Marin, geleneğe meydan okuyarak kendi öz'ünde bir tabuyu da yıkmaktadır. Alımlayıcı ve eser arasındaki bağı kökten sarsabilecek bu yaklaşımda sanatçı, kendi estetik anlayışının sınırları içine izleyiciyi çekme cesaretini de sergilemektedir. (Görsel,11)

Görsel- 11. “De 3 en 3”

Figür modlajındaki ustalığı sayesinde anatominin bütün inceliklerini eserlerine aktaran sanatçının çalışmalarında oluşturduğu dinamik hava, heykelin gerçekliğinde var olan kütle etkisini başarılı bir biçimde mekâna yaymaktadır. Detayları ele alışındaki abartılı unsurlar, heykellerin okunmasında bir rehber niteliği taşımaktadır. Sanatçının küçük ölçekli figür çalışmalarının modlajında yarattığı volüm, kıyasa imkan vermeyen mekan yerleştirmelerinde dev boyutlu heykel izlenimleri vermektedir. (Görsel, 12)

Görsel-12. MaquetaReflejo-VII

Heykellerinde sergilediği barok nüanslar, farklı yönlerde dönüş halinde olan bedenler, sert jest ve mimiklerle sanatçı, ifadeye yönelik tavrını net biçimde gösterir. Meksika'da sanat eğitimi aldığı sırada, kil ağırlıklı malzemeden çalışan Marin, çalışmalarında konu tercihini kendi vatandaşı kadınlar özelinde yapmıştır. Daha sonraki dönemlerde, tercihini kil malzemeden bronz, polyester reçine ve farklı özelliklere sahip tohum, çiçek ve hatta kurutulmuş et gibi organik maddelere kaydırmış, malzeme zenginliğiyle heykellerini çeşitlendirmiştir. Marin açısından, yaratıcı olan ne olursa olsun, sonuç her zaman muhteşemdir.

Görsel-13

Görsel-14

Görsel-15

Görsel-16. “Sanatçının Atölyesinden”

Görsel-17

Görsel-18

Görsel-19.

Görsel-20.

4.Sonuç

Üç boyutlu bir dünyanın içinde var olan ve evriminin her aşamasında bütün teknik ve bilim sürecinin merkezinde yer alan insan, hayatını idame ettirme gerçeğinde bütün yaşamı kendi çekim alanı içerisinde kurgulamaktadır. Bilişsel devriminin öğretileriyle aydınlanan insanın doğayla kurduğu bağ, kendi yaşamının gerekleri doğrultusunda şekillenmiştir. Bu süreçte birey önce kendi sınırlarını keşfetmiş, bunu yaparken de ilk olarak bedenini tanımıştır. Bu keşifle insanlık tarihi evrilmiş ve şu an içinde yaşadığımız modern insan tipi oluşmuştur. İnsanlık tarihinin evrimine sanat tarihinin perspektifinden baktığımızda, modern insanın gelişimini ve değişimini estetik bir bakış açısıyla ve eleştirel bil dille kavramak mümkündür. İnsanlık tarihinin evriminde, sanatçı doğayla kurduğu güçlü bağ sayesinde asırlara meydan okumuş, zamanının canlı tanığı olarak binlerce yıldır var olmuştur. İnsan için ve insana ve doğaya dair akla gelebilecek ne varsa, sanatçı için konu olmuş, kendisine problem ettiği her durumu konu olarak benimsemiştir. Çağlar boyunca sanatçı hem kendi iç dünyasında hem de onu kuşatan dış dünyasında belirlediği konularda var olan esinlenme dürtüsüyle harekete geçmiş ve sürekli üretmiştir. Bu üretimin en önemli aşaması şüphesiz konuyla kurulan bağın sınırlarını çizmek, onu kısıtlayıp bir düzene sokmak olmuştur. Büyük bir mücadelenin sanatçı açısından kazanıldığı an, konunun içeriğinin belirlendiği andır. Yaratıcılığının sınırlarında kendini keşfeden sanatçı, içeriğin biçime dönüştüğü teknik zaferinde kendisi için bir öz oluşturur. Bu öz sanatçının eserinde onunla sonsuzluğa ulaşacak bir gizem ya da eseri canlı tutacak ruhtur. Sanat eserinin yaratılış sürecinin her anı kendi içinde bir heyecan, anlam ve değer ihtiva eder. Onu sanatçısının varlığından bağımsız bir bakış açısıyla alımlayan izleyici için eser, sanatçısının hissettiklerinin ötesinde bir anlam taşır. Bu anlamın derinliği ise izleyicinin eserden çıkardığı öz'le eşdeğerdir. Yaşadığı coğrafyanın ve tabi olduğun kültürün reel verileriyle Javier Marin, geleneği binlerce yıl öncesine dayanan köklü figür geleneğini, içinde yaşadığı zamanın teknik ve bilimsel gelişmeleri başta olmak üzere, modern ve post modernitenin getirdiği bakış açısıyla yeniden var etmektedir. Evrensel bir bakış açısı ve öğretisiyle yöneldiği figür, onun konusu olmuştur. Figürün ifade ve psikolojisine dönük plastik çözümlerleriyle kütle, mekân ilişkisi ve harekete dair ifadeleri ise içeriğini belirlemektedir. Yaratım sürecinin izlerini taşıyan çizik, yarık, delik ve buna benzer teknik detaylarla izleyici karşısına çıkardığı heykellerindeki tamamlanmamış hissi uyandıran yapı, Marin'in heykellerindeki biçim anlayışını niteler özelliğindedir. Konu, içerik, biçim ve öz, sanatın temel kavramları olarak, sanatçı, sanat eseri ve alımlayıcı için nitelikli bir bağın kurulması açısından önem arz etmektedir.

Kaynaklar

- Aslier, M.(1977). Çağdaş Görsel Sanatı Oluşturan Etkenler. 2000 Yılına Doğru Sanatlar Sempozyumu Bildiriler Kitabı. 24-28 Ekim 1977. İstanbul: Devlet Güzel Sanatlar Akademisi- Planlama- Programlama Grubu Yayını.
- Aykut, A.(2012). Sanat Eğitiminde Estetik (1.Baskı) İstanbul: Hayalperest Yayınevi.
- Erinç, M.S.(2011). Sanat Psikolojisine Giriş (3.Baskı) Ankara: Ütopya Yayın Evi.
- Erinç, M.S.(2013). Sanat Sosyolojisine Giriş (2.Baskı) Ankara: Ütopya Yayın Evi.
- Eroğlu, Ö. (2013) Plastik Sanatlar Sözlüğü (1.Baskı) İstanbul: Tekhne Yayınları.
- Harari, Y.N.(2015). Hayvanlardan Tanrılara Sapiens İnsan Türünün Kısa Bir Tarihi (Çev: Ertuğrul Genç). İstanbul: Kolektif Kitap
- Gören, A. K. (1998). 50. Yılında Akbank Resim Koleksiyonu. İstanbul: Akbank Kültür ve Sanat Kitapları: 66.
- Gürel, H.N.(2006). Anlatım Gücü. (Editör: Cem İleri). Bellek ve Ölçek Modern Türk Heykelinin 15 Sanatçısı. İstanbul: İstanbul Modern, 13-17
- Özel, A.(2014). Estetik ve Temel Kuramları (1.Baskı) Ankara: Ütopya Yayınları.
- Sönmezay, A.(2006). Düşünce Kivılcımları, Auguste Rodin, İstanbul: Alkım Yayınevi.
- Sözen, M., Tanyeli, U. (2015). Sanat Kavram ve Terimleri Sözlüğü (14.Baskı) İstanbul: Remzi Kitapevi.
- Vigarelo, G.(2013). Güzelliğin Tarihi (Çev: Erkan Ataçay). Ankara: Dost Kitapevi.
- Yetişken, H.(2009). Estetiğin ABC'si (3.Baskı) İstanbul: Say Yayınları.

İnternet Kaynakça

- Christensen,J.(2001).Javier Marin
<http://artscenecal.com/ArticlesFile/Archive/Articles2001/Articles0601/JaMari-nA.html> eriş. 11.02.2018
- Elmore, J. (2005).
 Javier Marin, <https://www.talkingsimian.com/javier-marin.html>
 Javier Marin (2002).
<http://installationmag.com/the-foundations-of-javier-marin/> eriş. 11.02.2018
- Görsel- 1 <http://installationmag.com/the-foundations-of-javier-marin/>
 eriş. 12.02.2018
- Görsel- 2 <https://tr.pinterest.com/pin/552746554237494428/>
 eriş. 14.02.2018
- Görsel- 3 <http://www.inchiostrovirtuale.it/segni-particolari-bellissimo-david-michelangelo/>
 eriş. 12.02.2018

- Görsel-4 <http://www.alamy.com/stock-photo/portrait-of-michelangelo.html> eriş. 12.02.2018
- Görsel- 5 <https://www.google.com.tr/search?biw=1366> eriş. 12.02.2018
- Görsel-6 <https://tr.pinterest.com/pin/145030050482599444/?lp=true> eriş. 11.02.2018
- Görsel- 7-8 <http://javiermarin.com.mx/?cat=60> eriş. 11.02.2018
- Görsel- 9 <http://javiermarin.com.mx/?cat=58> eriş. 20.02.2018
- Görsel-10 <https://tr.pinterest.com/pin/438538082450360867/?lp=true> eriş. 20.02.2018
- Görsel-11 <https://artislimited.wordpress.com/2012/12/11/de-3-en-3-javier-marin-epic-sculpture-exhibition-opens-in-rome/> eriş. 12.02.2018
- Görsel-12 <https://tr.pinterest.com/pin> eriş. 12.02.2018
- Görsel-13 <https://www.talkingsimian.com/javier-marin.html> eriş. 12.02.2018
- Görsel-14 <https://www.talkingsimian.com/javier-marin.html> eriş. 12.02.2018
- Görsel-15 <https://allaroundthebox.wordpress.com/sculpture/artists/javier-marin/#jp-carousel-29> eriş. 12.02.2018
- Görsel-16 <http://javiermarin.com.mx/?cat=60> eriş. 12.02.2018
- Görsel-17 <https://tr.pinterest.com/pin> eriş. 12.02.2018
- Görsel-18 <https://tr.pinterest.com/pin> eriş. 18.02.2018
- Görsel-19 <https://tr.pinterest.com/pin> eriş. 18.02.2018
- Görsel-20 <https://lookinsta.com/p/BhTovItnyCr.html> eriş. 18.02.2018